

Briselē, 17.12.2020.
COM(2020) 820 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Novērtējuma ziņojums par Savienības programmu laikposmam no 2017. gada līdz 2020. gadam, kas izveidota, lai atbalstītu īpašas darbības, ar kurām pastiprina patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju iesaistīšanos Savienības politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/826

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Novērtējuma ziņojums par Savienības programmu laikposmam no 2017. gada līdz 2020. gadam, kas izveidota, lai atbalstītu īpašas darbības, ar kurām pastiprina patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju iesaistīšanos Savienības politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/826

1. Kopsavilkums

Galalietotāji (jo īpaši patērētāji) un galalietotāju intereses pārstāvošās organizācijas nespēj piedalīties ES politikas veidošanā tādā pašā mērā kā nozares pārstāvji. Svarīgs iemesls tam ir resursu nepietiekamība un specializētās kompetences trūkums finanšu pakalpojumu galalietotāju un ar nozari nesaistīto ieinteresēto personu vidū. Pēc 2008. gada krīzes tika īstenotas vairākas iniciatīvas, lai veicinātu patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju aktīvu dalību un iesaistīšanos ES politikas veidošanā.

Pēc Eiropas Parlamenta iniciatīvas Komisija 2011. gada beigās sāka izmēģinājuma projektu nolūkā piešķirt dotācijas, lai atbalstītu finanšu ekspertīzes centra izveidi. Šā centra mērķis bija sniegt labumu patērētājiem un citiem galalietotājiem, pārstāvēt viņu intereses un stiprinot viņu spējas piedalīties Savienības finanšu pakalpojumu jomas politikas veidošanā. Izmantojot atklātu uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, Komisija 2012.–2015. gada laikposmā, piešķīra “darbības dotācijas” divām bezpeļņas organizācijām: “Finance Watch” un “BETTER FINANCE” (vispirms izmēģinājuma projekta ietvaros, bet vēlāk — sagatavošanas darbības veidā). Kopš 2016. gada dotācijas tiek piešķirtas “rīcības dotāciju” veidā.

2015. gadā veiktajā izmēģinājuma projekta un tam sekojošās sagatavošanas darbības novērtējumā tika secināts, ka mērķi visumā ir sasniegti. Tā rezultātā tika pieņemta Regula (ES) 2017/826¹. Ar minēto regulu tiek izveidota Savienības programma laikposmam no 2017. gada 1. maija līdz 2020. gada 31. decembrim, lai atbalstītu organizāciju “BETTER FINANCE” un “Finance Watch” darbības. Šā novērtējuma ziņojuma mērķis ir izpildīt minētās regulas 9. pantā noteikto pienākumu un novērtēt, vai programma ir sasniegusi šādus mērķus: i) palielināt patērētāju dalību Savienības finanšu pakalpojumu jomas politikas veidošanā; ii) informēt viņus par aktuāliem jautājumiem finanšu nozares regulējumā.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/826 (2017. gada 17. maijs), ar ko izveido Savienības programmu laikposmam no 2017. gada līdz 2020. gadam, lai atbalstītu īpašas darbības, ar kurām pastiprina patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju iesaistīšanos Savienības politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R0826&from=LV>

Komisija 2019. gadā uzsāka pētījumu, kurā tika vērtēta: i) “Finance Watch” un “BETTER FINANCE” darbība 2017. un 2018. gadā; ii) programmas vispārējā īstenošana (sk. šā ziņojuma pielikumu). Pētījuma pamatā bija literatūras izpēte, tiešsaistes apsekojumi un intervijas ar ekspertiem. Pētījums bija svarīgs šā novērtēšanas ziņojuma datu avots. Komisija papildināja pētījumu, analizējot abu atbalsta saņēmēju darbību un programmas īstenošanu 2019. gadā.

Šajā novērtējuma ziņojumā ir secināts, ka programmas mērķi visumā ir sasniegti. Ticis sasniegts mērķis vēl vairāk pastiprināt patērētāju un finanšu pakalpojumu galalietotāju iesaistīšanos Savienības politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā. Organizāciju “Finance Watch” un “BETTER FINANCE” darbība ir bagātinājusi politikas debates, abām organizācijām paužot alternatīvu viedokli, kuru politikas veidotāji citādi varētu neuzzināt vai neņemt vērā. Abas organizācijas nodrošināja svarīgu specializēto kompetenci, sniedzot ieguldījumu sabiedriskā apspriešanā un piedaloties daudzu nozīmīgu Komisijas un Eiropas Uzraudzības iestāžu (EUI) ekspertu grupu darbā. Tās izklāstīja savu viedokli politikas veidotājiem arī citos veidos, tostarp piedaloties sēdēs un sanāksmēs, dokumentu izstrādē, darbsemināros, apaļā galda diskusijās un konferencēs u. c. Tāpat visumā tika sasniegts mērķis informēt patērētājus un citus finanšu pakalpojumu galalietotājus par aktuāliem jautājumiem finanšu nozares regulējumā. Organizācijas “Finance Watch” un “BETTER FINANCE” ir informējušas patērētājus, īstenojot kampaņas, sniedzot paziņojumus presei u. c. veidos.

Abām organizācijām ir savstarpēji papildinoša specializētā kompetence un auditorijas, kuras pārklājas tikai daļēji. Organizācija “BETTER FINANCE” strādā ar finanšu pakalpojumu lietotājiem būtiskiem problēmjautājumiem, mērķtiecīgi pievēršot uzmanību ieguldītājiem un pensiju uzkrājējiem, kā arī ilgtspējīgam finansējumam un digitālajām finansēm. Savukārt organizācija “Finance Watch” strādā ar privātpersonām paredzētiem finanšu pakalpojumiem kopumā, kā arī ilgtspējīga finansējuma un citiem, piemēram, uzraudzības jautājumiem.

Organizācija “Finance Watch” 2017.–2019. gada laikposmā ES dotācijās saņēma 2 686 957 EUR. Papildus tā saņēma trešo personu finansējumu, jo īpaši no vienas organizācijas (“MAVA Foundation”). Kopš 2015. gada tā ir ieguvusi jaunus dalībniekus citās dalībvalstīs, taču joprojām tai ir mazāk dalībnieku no Austrumeiropas nekā no Rietumeiropas. Organizācija “Finance Watch” nodarbojas ar tehniskiem jautājumiem no patērētāju perspektīvas, sniedzot informāciju viegli saprotamā veidā. Tās izmaksu un tiešo rezultātu attiecība (tiešie rezultāti ietver ziņojumus, brīfingus, referātus, videomateriālus, pasākumus un paziņojumus presei) 2017.–2019. gada laikposmā bija relatīvi stabila. Organizācija ļoti efektīvi izmanto sociālos plašsaziņas līdzekļus. Turklāt tās komunikācijas potenciāls palielinājās, jo tika izveidota jauna tīmekļa vietne.

Tajā pašā periodā organizācija “BETTER FINANCE” ES dotācijās saņēma 1 092 947 EUR. Organizācija “BETTER FINANCE” nesaņēma plašu finansējumu no trešām personām. Tā sedza ievērojamu sava budžeta daļu (to daļu, kuru neredz Komisijas dotācijas) no dalības maksām. Tāpat kā “Finance Watch”, organizācijai “BETTER FINANCE” ir mazāk dalībnieku no

Austrumeiropas nekā no Rietumeiropas. Organizācija tiek uzskatīta īpaši rezultatīvu ieguldījuma sniegšanā politikas veidošanai ES līmenī. Organizācija “BETTER FINANCE” sniedza atbildes daudzās ES rīkotajās apspriešanās un prezentēja savu ieguldījumu politikas veidošanā pasākumos, publikācijās un sanāksmēs. Tāpat tā sagatavoja kvalitatīvus tiešos rezultātus, un tiek uzskatīts, ka tā ļoti efektīvi izmanto resursus un rada tiešos rezultātus ar zemām izmaksām. Tās klātbūtne sociālajos plašsaziņas līdzekļos tika novērtēta kā relatīvi zema, taču pieaugoša. Turklāt organizācija “BETTER FINANCE” nāca klajā ar jaunu tīmekļa vietni, tādējādi uzlabojot savu pieejamību un lietotājdraudzīgumu.

Joprojām ir nepieciešama ar nozari nesaistītu ieinteresēto personu interešu aizstāvība ES līmenī, lai nodrošinātu, ka patērētāju un galalietotāju viedoklis tiek ņemts vērā. Ievērojot atkarību no ES finansējuma, organizācijas “Finance Watch” un “BETTER FINANCE” nespētu nodrošināt finanšu pakalpojumu lietotājiem tāda paša līmeņa atbalstu bez ES finansējuma un tādējādi nespētu līdzvērtīgi pārstāvēt patērētāju intereses. Turklāt, ja šīm divām organizācijām netiktu sniegtas ES dotācijas, visticamāk, arī citas ES organizācijas nespētu paveikt šo darbu. Tādēļ ES finansējums arī turpmāk ir nepieciešams, lai palielinātu patērētāju dalību ES politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā.

Bez “Finance Watch” un “BETTER FINANCE” pašlaik ES līmenī nav alternatīvu organizāciju, kuras nodarbotos ar līdzīgu klāstu finanšu pakalpojumu jomas tematu līdzīgā dziļumā.

2. Ievads

Galalietotāji (jo īpaši patērētāji) un galalietotāju intereses pārstāvošās organizācijas nespēj piedalīties ES politikas veidošanā tādā pašā mērā kā nozares pārstāvji. Svarīgs iemesls tam ir resursu nepietiekamība un specializētās kompetences trūkums finanšu pakalpojumu galalietotāju un ar nozari nesaistīto ieinteresēto personu vidū. Pēc 2008. gada krīzes tika īstenotas vairākas iniciatīvas, lai palielinātu patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju aktīvas dalības līmeni un iesaistīšanos ES politikas veidošanā.

Pēc Eiropas Parlamenta iniciatīvas Komisija 2011. gada beigās sāka izmēģinājuma projektu nolūkā piešķirt dotācijas, lai atbalstītu finanšu ekspertīzes centra izveidi. Tā rezultātā Komisija laikposmā no 2012. gada līdz 2015. gadam, izmantojot atklātu uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, piešķir darbības dotācijas divām bezpeļņas organizācijām: “Finance Watch” un “BETTER FINANCE”. Šīs dotācijas sākotnēji tika piešķirtas divus gadus ilga izmēģinājuma projekta ietvaros, bet vēlāk — sagatavošanas darbības veidā.

Pamatojoties uz pozitīvu programmas novērtējumu 2015. gadā, Komisija 2016. gada jūnijā nāca klajā ar tiesību akta priekšlikumu par Savienības programmas izveidi, lai turpinātu atbalstīt šīs divas organizācijas laikposmā no 2017. gada 1. maija līdz 2020. gada 31. decembrim. Līdztiesīgie likumdevēji 2017. gada maijā pieņēma Regulu (ES) 2017/826, ar kuru tika izveidota šī programma. Tajā par programmas atbalsta saņēmējām tika noteiktas organizācijas “BETTER FINANCE” un “Finance Watch”.

Spēju veidošanas programmas kopējais budžets ir sadalīts starp abām organizācijām, ņemot vērā to iesniegtos un Komisijas analizētos dotāciju pieteikumus. Pamatojoties uz to, organizācijas saņēma no Komisijas turpmāk tabulā norādītās summas.

	No 2017. gada 1. maija līdz 2017. gada 31. decembrim	2018. gadā	2019. gadā	No 2020. gada janvāra līdz 2020. gada 9. septembrim*
“Finance Watch”	629 058,56 EUR	1 100 000,00 EUR	957 898,54 EUR	618 750 EUR
“BETTER FINANCE”	292 393,80 EUR	390 552,84 EUR	410 000,00 EUR	205 000 EUR

* Priekšfinansējums

Sagaidāms, ka 2020. gadā abiem atbalsta saņēmējiem izmaksātā gala summa būs diezgan līdzīga iepriekšējos gados izmaksātajai. Dotācijas nolīgums nosacījumu izpildes gadījumā ļauj izmaksāt maksimāli 1 043 048 EUR organizācijai “Finance Watch” un 410 000 EUR organizācijai “BETTER FINANCE”.

Saskaņā ar Regulas (ES) 2017/826 7. pantu maksimālā tiešā līdzfinansējuma likme ir 60 % no attiecināmām izmaksām.

Regulas 1. pantā ir noteikts pamats šādu darbību finansēšanai:

- pētniecības darbības, tostarp savu pētījumu un datu sagatavošana, un zinātības veidošana;
- sadarbība ar patērētājiem un citiem finanšu pakalpojumu galalietotājiem, veidojot saikni ar esošajiem patērētāju tīkliem un palīdzības dienestiem dalībvalstīs nolūkā identificēt jautājumus, kuri ir svarīgi Savienības politikas veidošanai, lai aizsargātu patērētāju intereses finanšu pakalpojumu jomā;
- izpratnes veidošanas darbības, izplatīšanas darbības un izglītošanas un apmācības nodrošināšana finanšu jomā tieši vai ar to valsts dalībnieku starpniecību, tostarp attiecībā uz patērētāju, citu finanšu pakalpojumu galalietotāju un nespeciālistu plašu auditoriju;
- darbības, ar kurām pastiprina mijiedarbību starp 3. panta 1. punktā minēto organizāciju dalībniekiem, kā arī interešu aizstāvības un politisko konsultāciju darbības, ar kurām sekmē minēto dalībnieku nostāju Savienības mērogā un sekmē sabiedrības un vispārējās intereses finanšu un Savienības regulējumā.

Regulas (ES) 2017/826 9. pantā ir noteikts pienākums Komisijai iesniegt Eiropas Parlamentam un Padomei novērtējuma ziņojumu par programmas mērķu sasniegšanu. Šā ziņojuma mērķis ir sniegt šādu novērtējumu.

3. Novērtējuma mērķi un metodes

Saskaņā ar Regulas (ES) 2017/826 9. pantu ziņojumā jānovērtē: i) programmas vispārējā nozīme un pievienotā vērtība; ii) tās īstenošanas efektivitāte un lietderība; iii) atbalsta saņēmēju darbības vispārējā un individuālā efektivitāte programmas mērķu sasniegšanā.

Kā noteikts regulas 2. pantā, programmas mērķi ir šādi:

- a) *turpmāk stiprināt patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju, kā arī ieinteresēto personu, kas pārstāv patērētāju un citu finanšu pakalpojumu galalietotāju intereses, aktīvu dalību un iesaistīšanos Savienības un citas attiecīgas daudzpusējas politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā;*
- b) *informēt patērētājus un citus finanšu pakalpojumu galalietotājus, kā arī viņu intereses pārstāvošas ieinteresētās personas par aktuāliem jautājumiem finanšu nozares regulējumā.*

Izvērtējuma vajadzībām Komisija pasūtīja pētījumu (pievienots šim ziņojumam) par to, vai ar organizācijām “Finance Watch” un “BETTER FINANCE” piešķirtajām dotācijām ir sasniegti programmas mērķi. Pētījums ietvēra saskaņā ar 2017. gada un 2018. gada dotāciju nolīgumiem līdzfinansētās atbalsta saņēmēju darbības visaptverošu padziļinātu analīzi. Pētījums tika balstīts uz vairākiem avotiem, kuri tika apkopoti un izvērtēti atšķirīgās datu vākšanas plūsmās: dokumentu izpēti, tiešsaistes apsekojumu un ieinteresēto personu interviju veidā.

Dokumentu izpēte

Komisijas darbuzņēmējs izvērtēja tādus primāros avotus kā gada pārskatus, darba programmas, dalībnieku aptaujas un citus atbilstīgus dokumentus, kas atspoguļo galvenos darbības rādītājus. Plašāka analīzes konteksta nodrošināšanai šos avotus attiecīgā gadījumā papildināja ES, starptautiskā un nacionālā līmeņa literatūra, tostarp raksti plašsaziņas līdzekļos.

Tiešsaistes apsekojums

Darbuzņēmējs veica tiešsaistes apsekojumus par organizācijām “BETTER FINANCE” un “Finance Watch”. Apsekojumi ietvēra katram ieinteresēto personu veidam īpaši pielāgotu jautājumu kopu. Tika apsekotas piecas ieinteresēto personu grupas: dalīborganizācijas, banku asociācijas, patērētāju organizācijas, valstu publiskās iestādes un ES publiskās struktūras. Atbildes uz abiem apsekojumiem varēja iesniegt no 2019. gada 7. oktobra līdz 3. decembrim. Apsekojumi tika nosūtīti 309 ieinteresētajām personām, un kopējais respondentu skaits bija 179 (58 % līdzdalības līmenis).

Intervijas

Intervijas ar ieinteresētajām personām tika veiktas daļēji strukturētā formātā, un to mērķauditorija bija apsekojuma anketās aptaujātajiem respondentiem identiskas ieinteresēto personu grupas. Interviju jautājumu mērķis bija papildināt dokumentu izpētē un tiešsaistes apsekojumos iegūto informāciju un iegūt visus vēl trūkstošos datus vai informāciju. Kopumā tika noturētas 25 intervijas ar dažādām ieinteresētajām personām.

Komisija papildināja konsultanta pētījumu, jo īpaši analizējot abu atbalsta saņēmēju darbību un programmas īstenošanu 2019. gadā.

Viens no galvenajiem novērtējuma ierobežojumiem bija tas, ka sekundārajā literatūrā ir atrodams ļoti ierobežots atsauču skaits uz abiem atbalsta saņēmējiem. Tādējādi dokumentu izpētē lielā mērā aprobežojās ar informāciju, kas bija iegūta no pašiem atbalsta saņēmējiem (piemēram, viņu gada pārskatiem). Apsekojumu un interviju mērķis bija novērst šo trūkumu.

4. Novērtēšanas rezultāti

a) Vispārējs izklāsts par atbalsta saņēmēju darbu laikposmā no 2017. gada līdz 2019. gadam

Organizācija “FINANCE WATCH”

Organizācija “Finance Watch” ir starptautiska bezpeļņas asociācija, kas nodibināta 2011. gada 28. aprīlī saskaņā Beļģijas tiesību aktiem. Šajā asociācijā pašlaik strādā 13 darbinieki, kas ir nedaudz mazāk nekā 2017. gadā. Organizācijas struktūru veido trīs savstarpēji saistītas nodaļas: “Pētniecība un interešu aizstāvība”, “Komunikācija un tīkli”, un “Finanses un darbība”. Visas organizācijas nodaļas pārrauga tās ģenerālsekretārs, valde un dalībnieki. Organizācija tika izveidota ar mērķi kalpot par finanšu nozares ietekmes atsvāru, pārstāvot sabiedrības un finanšu pakalpojumu galalietotāju viedokli. Tās uzdevums ir aizstāvēt pilsoniskās sabiedrības intereses finanšu nozarē.

Kopš 2017. gada ir nedaudz palielinājies organizācijas “Finance Watch” dalībnieku skaits. Tajā pašlaik ir 110 dalībnieku: 78 pilntiesīgi dalībnieki (45 organizācijas un 33 individuālie dalībnieki) un 32 asociētie dalībnieki (tostarp 22 organizācijas un 10 individuālie dalībnieki). Organizācijas dalībnieki ir daudzveidīgu personu grupa, kura pārstāv akadēmiskās aprindas, arodbiedrības, nacionālos “Finance Watch” tīklus, NVO un patērētāju tiesību nostiprināšanas ievirzes labdarības organizācijas. Tās dalībnieki pārstāv 17 dalībvalstis (mazāk dalībnieku no Austrumeiropas nekā no Rietumeiropas) un trīs valstis, kuras nav ES dalībvalstis.

Organizācija “Finance Watch” strādā ar plašu finanšu tematu loku, tostarp privātpersonām paredzētu finanšu pakalpojumu, banku lietu, ieņēmumus nenesošu aizdevumu, ilgtspējīga

finansējuma, finanšu tehnoloģiju, finanšu tirgu, finanšu uzraudzības, kapitāla tirgu savienības (KTS) un finansiālās integrācijas jautājumiem.

“Finance Watch” ir lielā mērā atkarīga no ES finansējuma — 2017.–2019. gada laikposmā tā no Komisijas saņēma 2 686 957 EUR. Atlikušo finansējuma daļu būtībā sedz trešo personu sniegtais finansējums, kurš 2019. gadā veidoja 39,4 % tās kopējā attiecināmo līdzekļu finansējuma (galvenais līdzekļu devējs bija organizācija “MAVA Foundation”²).

Organizācija “BETTER FINANCE”

Organizācija “BETTER FINANCE” (tās pilnais nosaukums ir “The European Federation of Investors and Financial Services Users”) ir Beļģijā reģistrēta sabiedriskas nozīmes organizācija, kas izveidota 2009. gadā. Organizācijā pašlaik strādā astoņi darbinieki (par diviem vairāk nekā 2017. gadā), un tās dalībnieku sastāvu veido 37 dalīborganizācijas. Tās dalībnieku vidū ir akcionāru asociācijas, nacionālās NVO, kuru darbība ir vērsta uz privātajiem ieguldītājiem vai patērētāju aizsardzību, pensiju fondi un patērētāju asociācijas. Tās dalībnieki pārstāv 18 ES dalībvalstis (mazāk dalībnieku no Austrumeiropas nekā no Rietumeiropas) un piecas valstis, kuras nav ES dalībvalstis.

Nemot vērā tās dalībnieku struktūru, atbilstoši organizācijas “BETTER FINANCE” politikai tās uzmanības centrā ir plašs ar privātajiem ieguldītājiem saistītu tematu klāsts, piemēram: ieguldītāju aizsardzība, uzraudzība un izpildes panākšana, finanšu produkti (*PRIIP*³, *PVKIU*⁴, *FITD*⁵ u. c.), pensijas (*AID*⁶, *PEPP*⁷, *AKUI* u. c.), izmaksu un rezultātu pārredzamība, pirmslīguma stadijā atklājamā informācija, konsultēšana, kā arī privāto ieguldījumu produktu izplatīšana, akcionāru tiesības, ilgtspējīgs finansējums un digitālās finanses u. c.

Laikposmā no 2017. gada līdz 2019. gadam atbalsta saņēmējs no Komisijas saņēma 1 092 947 EUR. Attiecībā uz to finansējuma daļu, kuru nesedz Komisijas dotācijas, organizācija “BETTER FINANCE” galvenokārt ir atkarīga no dalības maksām un partnerības iemaksām (kuras veidoja aptuveni 37 % no tās kopējiem ieņēmumiem 2018.–2019. gadā).

b) Novērtējums saskaņā ar kritērijiem

Programmas vispārējā nozīme un pievienotā vērtība ES

² Organizācija “MAVA Foundation” ir filantropisks fonds, kura darbība ir vērsta uz: i) bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu Vidusjūras un Rietumāfrikas reģionā un Šveicē; ii) ilgtspējīgas ekonomikas veicināšanu. Līdz 2019. gada beigām organizācija “Finance Watch” bija iesaistīta “MAVA” programmā (Ekonomika dabai (“Economics for Nature”— *E4N*)), kura bija vērsta uz pieejām dabas kapitāla atjaunošanai un saglabāšanai.

<https://mava-foundation.org/>

³ Komplektēti privāto ieguldījumu un apdrošināšanas ieguldījumu produkti (*PRIIP*).

⁴ Pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumi (*PVKIU*).

⁵ Finanšu instrumentu tirgu direktīva (*FITD*).

⁶ Apdrošināšanas izplatīšanas direktīva (*AID*).

⁷ Pan-Eiropas privāto pensiju produkts (*PEPP*).

Joprojām ir nepieciešama ar nozari nesaistītu ieinteresēto personu interešu aizstāvība ES līmenī, lai nodrošinātu, ka tiek ņemts vērā patērētāju un galalietotāju viedoklis. Ņemot vērā to, ka ievērojama daļa finanšu pakalpojumu tiesību aktu ir pieņemta ES līmenī, arī patērētāju intereses aizsargājošajām organizācijām vajadzētu darboties ES līmenī. Tāpat šīm organizācijām būtu nepieciešams atbalsts no plaša dalībnieku loka dalībvalstīs.

Savienības programma ļauj šīm organizācijām nodrošināt, ka tām ir nepieciešamā kompetence, lai efektīvi pārstāvētu patērētāju un galalietotāju intereses finanšu jomas politikas veidošanā. Ņemot vērā to atkarību no ES finansējuma, organizācijas “Finance Watch” un “BETTER FINANCE” nespētu nodrošināt finanšu pakalpojumu lietotājiem tāda paša līmeņa atbalstu bez ES dotācijām. Turklāt papildu finansējuma piesaistīšana patērētājiem aktuālos jautājumos joprojām ir saistīta ar strukturāliem sarežģījumiem. Tas ir daļēji saistīts ar ieinteresēto personu grupu plašo izklaidētību un katra indivīda nelielajiem stimuliem. Tas attiecas uz organizācijām “BETTER FINANCE” un “Finance Watch” tādā pat mērā kā uz citām patērētājus pārstāvošajām organizācijām. Bez ES dotācijām šīm divām organizācijām maz ticams, ka citas ES organizācijas spētu paveikt šo darbu.

Lai nodrošinātu šo grupu aktīvu dalību un iesaistīšanos ES un citu veidu daudzpusējā politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā, jāturpina šo dotāciju piešķiršana.

Gan “BETTER FINANCE”, gan “Finance Watch” ir veiksmīgi pozicionējušas sevi kā svarīgas patērētāju interešu aizstāves finanšu pakalpojumu jomā, kur tās ir uzkrājušas ievērojamu pieredzi. Kā parādīja pētījums, daudzas ieinteresētās personas novērtē organizāciju “BETTER FINANCE” un “Finance Watch” darbu un to devums tiek uzskatīts par kvalitatīvu. Abu organizāciju darbība ir savstarpēji papildinoša, tā pārklājas tikai daļēji. Organizācija “BETTER FINANCE” koncentrējas uz finanšu pakalpojumu lietotāju jautājumiem, liekot spēcīgu uzsvaru uz ieguldītājiem un pensiju uzkrājējiem, kā arī ilgtspējīgu finansējumu un digitālajām finansēm. Savukārt organizācija “Finance Watch” strādā ar privātpersonām paredzētiem finanšu pakalpojumiem vispārīgāk, kā arī ar tādiem citiem jautājumiem kā ilgtspējīgs finansējums un uzraudzība. Laikposmā no 2017. gada līdz 2019. gadam abas šīs organizācijas kopā aptvēra lielāko daļu ar patērētājiem vai galalietotājiem saistīto jautājumu finanšu pakalpojumiem veltītajās ES politikas debatēs.

Bez “Finance Watch” un “BETTER FINANCE” pašlaik ES līmenī nav alternatīvu organizāciju, kuras nodarbotos ar līdzīgu finanšu jomas jautājumu loku līdzīgā dziļumā. Citas organizācijas (piemēram, *BEUC*⁸, *COFACE*⁹ un *AGE Europe*¹⁰) pārstāv patērētājus, taču to darbība nav

⁸ *BEUC* (Eiropas Patērētāju organizācija (*Bureau Européen des Unions de Consommateurs*)) ir jumta organizācija, kurā iesaistītas 44 neatkarīgas patērētāju organizācijas no 32 valstīm. Organizācijas uzdevums ir pārstāvēt savus biedrus ES iestādēs un aizsargāt Eiropas patērētāju intereses. <https://www.beuc.eu/>

⁹ *COFACE Families Europe* veicina ģimeņu un to locekļu labbūtību, veselību un drošību mainīgā sabiedrībā un kalpo par uzticības personu ģimeņu integrācijai un to viedokļa/vajadzību uzklaušanai ES un ārpus tās. <http://www.coface-eu.org/>

ekskluzīvi vērsta uz finanšu pakalpojumiem un to specializācijas un lietpratības līmenis attiecīgajos jautājumos var nebūt līdzvērtīgs. Ņemot vērā finanšu pakalpojumu jomas tiesību aktu sarežģītību un tehnisko raksturu, šīs padziļinātās zināšanas par plašu finanšu jautājumu loku ir nepieciešamas, lai nodrošinātu patērētāju interešu pienācīgu pārstāvību.

Programmas īstenošanas efektivitāte un lietderība

Likumdošanas procedūras sarežģītības dēļ nav iespējams apgalvot, ka saskaņots likumdošanas teksts vai tā elementi ir vienas organizācijas nopelns. Taču ir skaidrs, ka likumdevējs ir ņēmis vērā dažus likumdošanas sarunu laikā atbalsta saņēmēju ieteiktos grozījumus. Piemēram, likumdevēji pieņēma dažus organizāciju “BETTER FINANCE” un “Finance Watch” ieteiktos grozījumus attiecībā uz PEPP priekšlikumu. Pētījuma laikā intervētās ieinteresētās personas pauda uzskatu, ka šīs programmas rezultātā ir uzlabojusies politikas veidošana finanšu jomā. Tāpat šīs ieinteresētās personas norādīja, ka atbalsta saņēmēju paveiktā darba rezultātā politikas veidotāji jutās labāk informēti.

Organizācijas “Finance Watch” un “BETTER FINANCE” ir sniegušas svarīgu ieguldījumu finanšu jomas politikas veidošanas procesā, jo īpaši ar savu pienesumu sabiedriskajā apspriešanā, līdzdalību nozīmīgā Komisijas un EUI ekspertu grupu darbā un papildu publikācijām. Pamatojoties uz savu pētniecisko darbību, atbalsta saņēmēji spēja novērst nepilnības vispārējā izpratnē par konkrētām finansiāla rakstura parādībām.

Abi atbalsta saņēmēji ir strādājuši ar lielāko daļu ar patērētājiem vai galalietotājiem saistīto jautājumu finanšu pakalpojumiem veltītajās ES politikas debatēs. Organizācija “BETTER FINANCE” parasti iesaistījies darbā ar finanšu pakalpojumu lietotājiem būtiskiem problēmjautājumiem, mērķtiecīgi pievēršot uzmanību ieguldītājiem un pensiju uzkrājējiem, kā arī ilgtspējīgam finansējumam un digitālajām finansēm. Savukārt organizācija “Finance Watch” ir strādājusi ar privātpersonām paredzētu finanšu pakalpojumu, ilgtspējīga finansējuma un uzraudzības jautājumiem. Tomēr dažas ieinteresētās personas apgalvoja, ka atbalsta saņēmēji būtu varējuši strādāt padziļinātāk ar konkrētiem jautājumiem, piemēram, EUI pārskatīšanu un kredītnovērtējumu.

Nolūkā informēt patērētājus, veicināt izpratni un nodrošināt apmācības finanšu jomā atbalsta saņēmēji ir pielikuši ievērojamas pūles, lai sadarbotos ar patērētājiem, tostarp izmantojot novatoriskus rīkus, sociālos plašsaziņas līdzekļus un kampaņas.

Atbalsta saņēmēju darbības vispārējā un individuālā efektivitāte un lietderība mērķu sasniegšanā

¹⁰ AGE Platform Europe ir tādu Eiropas bezpeļņas organizāciju tīkls, kuras ir vērstas uz 50 gadu vecumu sasniegušiem un pārsniegušiem cilvēkiem, un tās mērķis ir paust šo ES pilsoņu viedokli un pārstāvēt viņu intereses, kā arī veicināt izpratni par viņiem visbūtiskākajiem jautājumiem.

<https://www.age-platform.eu/about-age>

Organizācija “FINANCE WATCH”

Efektivitāte

Novērtēšanas periodā organizācija “Finance Watch” iesaistījās galvenajās finanšu regulējuma jomas diskusijās un politikas izstrādē. Tā strādāja ar plašu jautājumu loku, tostarp apdrošināšanas, finansiālās integrācijas, ilgtspējīga finansējuma un finanšu tehnoloģiju jautājumiem. Konkrēti 2017. gadā organizācija “Finance Watch” strādāja ar tādiem jautājumiem kā finanšu tehnoloģijas, Finanšu instrumentu tirgu direktīva (FITD II), ieņēmumus nenesoši aizdevumi, transportlīdzekļu apdrošināšana un pārrobežu maksājumi. Savukārt 2018.–2019. gadā nozīmīgs temats organizācijas darbā bija ilgtspējīga finansējuma jautājumi. Citi darba jautājumi ietvēra finansiālo integrāciju un direktīvu “Maksātpēja II”. Dažas ieinteresētās personas pauda viedokli, ka organizācija “Finance Watch” būtu varējusi strādāt arī ar tādiem papildu jautājumiem kā finanšu iestāžu korporatīvā kultūra.

Tāpat organizācija “Finance Watch” dažādos veidos nodrošināja kompetenci politikas veidošanas procesā, jo īpaši sniedzot atbildes sabiedriskajā apspriešanās, kā arī piedaloties Komisijas un EUI ekspertu grupu darbā. 2017.–2019. gadā organizācija “Finance Watch” sniedza atbildes svarīgās apspriešanās savās kompetences jomās. Tā sniedza atbildes 33 sabiedriskās apspriešanās par finanšu politiku. Piemēram, 2017. gadā organizācija sniedza atbildes Komisijas rīkotajās apspriešanās par finanšu tehnoloģijām un pārrobežu darījumu pārredzamību un maksām, *REFIT* izvērtējumu par transportlīdzekļu apdrošināšanu, kā arī EVTI¹¹ rīkotajā apspriešanās par FITD II noteikto piemērotības prasību nostādnēm. Savukārt 2018. gadā tā sniedza atbildes Komisijas organizētajās apspriešanās par ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanas sistēmas izveidi un par priekšlikumu direktīvai par uz patērētājiem orientētu jaunu kursu. Turklāt, piemēram, 2019. gadā tā sniedza atbildes apspriešanās par ES rīcības plānu ilgtspējīga finansējuma jomā un EVTI rīkotajā apspriešanās par ilgtspējas riska un faktoru integrēšanu FITD un AIFPD/PVKIU direktīvā. Tāpat tā ir sniegusi ieguldījumu Patēriņa kredītu direktīvas izvērtēšanā un Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādes (EAAPI) rīkotajā apspriešanās par direktīvas “Maksātpēja II” ilgtspējas aspektiem. Konsultanta pētījums sniedza pierādījumus tam, ka šajās apspriešanās sniegto atbilžu kvalitāte bija augsta.

Tāpat organizācija “Finance Watch” turpināja aktīvi piedalīties tādu Komisijas un EUI ekspertu grupu darbā kā EK Finanšu pakalpojumu lietotāju grupa, EK Ilgtspējīga finansējuma tehniskā ekspertu grupa, Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādes (EAAPI) konsultatīvā digitālās ētikas ekspertu grupa. Pārskata periodā tās līdzdalība ekspertu grupu darbā¹² ir mazliet palielinājusies. Organizācija “Finance Watch” 2017. gadā pildīja funkcijas piecās ekspertu grupās, bet 2018. un 2019. gadā — septiņās ekspertu grupās.

¹¹ Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (EVTI).

¹² Šis skaitlis ietver tikai organizācijas “Finance Watch” pārstāvju dalību ekspertu grupās. Tas neietver organizācijas “Finance Watch” dalīborganizācijām piederošo ekspertu iespējamo dalību ekspertu grupās, ja vien tie nelīdzdarbojās tajās “Finance Watch” pārstāvja statusā.

Turklāt turpina palielināties organizācijas “Finance Watch” par dažādiem tematiem publicēto brīfingu un referātu skaits (2017. gadā — 4, 2018. gadā — 9, 2019. gadā — 13). Piemēram, tā ir publicējusi brīfinga dokumentu “EVTI nozīme ilgtspējīgā finansējumā” (2017), politikas brīfingu par naudas pārvedumiem (2018) un politikas brīfingu “Apdrošināšana un diskriminācija” (2019). Eiropas Parlamenta vēlēšanu laikā organizācija “Finance Watch” sagatavoja kandidātu brīfingus un sadarbojās ar jaunievēlētajiem Eiropas Parlamenta deputātiem, lai palīdzētu sagatavoties nākamajam Parlamenta sasaukuma periodam. Laikposmā no 2017. gada līdz 2019. gadam organizācija “Finance Watch” izstrādāja 24 publikācijas, tostarp vairākus politikas analīzes un apspriežu dokumentus, kā arī dažus visaptverošus pētījumu pārskatus. Piemēram, 2018. gadā tā publicēja pētījuma “*Global Green Finance Index (GGFI 2)*” otro izdevumu, kura pamatā bija 110 starptautiskos finanšu centros veikts pasaules finanšu profesionāļu viedokļa apsekojums par zaļā finansējuma piedāvājumu kvalitāti un tvērumu.

Galalietotāju un ar nozari nesaistītu ieinteresēto personu iesaistīšana tika īstenota, rīkojot kampaņas, sabiedriskus pasākumus, veidojot videomateriālus un animācijas, u. c. Laikposmā no 2017. gada līdz 2019. gadam palielinājās organizācijas “Finance Watch” rīkoto pasākumu skaits (vidēji 12 pasākumi gadā). Piemēram, 2018. gadā tā rīkoja forumu “Change Finance Forum” (pulcējot kopā dažādu jomu ekspertus, lai apspriestu dažādus tematus), kurā īpaši efektīvi tika iesaistīti patērētāji. Vēl viena darbība, kas 2019. gadā piesaistīja ievērojamu uzmanību, bija organizācijas “Finance Watch” uzsāktā kampaņa, kas vērsta uz platformas *Facebook* plānu ieviest savu norēķinu sistēmu / valūtu *Libra*. Kampaņas mērķis bija informēt politikas veidotājus un sabiedrību par finanšu sistēmas stabilitātei izraisītajiem riskiem, un tā sniedza sabiedrībai iespēju paust savas bažas petīcijas veidā. Turklāt organizācija ir izveidojusi vairākus videomateriālus (laikposmā no 2017. gada līdz 2019. gadam — 49 videomateriālus), kuru mērķis ir veicināt iedzīvotāju izpratni par finanšu jautājumiem. Piemēram, 2018. gadā atbalsta saņēmējs publicēja vairākus īsus videomateriālus par tādiem tematiem kā kapitāla prasības, ilgtspējīgs finansējums, tirgus dalībnieku prēmijas un pārmērīga riska uzņemšanās stimuli. Tāpat organizācija “Finance Watch” spēja palielināt savu komunikācijas potenciālu, izmantojot jaunu animācijas rīku, kurš efektīvi palīdzēja uzrunāt plašāku sabiedrību un tās ieinteresētās personas, kas nebija speciālisti.

Organizācija “Finance Watch” ar savu dalībnieku starpniecību un īstenojot koordinētas darbības nacionālajā līmenī, informēja sabiedrību par finanšu tirgu regulējuma aktuālajiem jautājumiem. Kā norādīja intervētās ieinteresētās personas, organizācijas “Finance Watch” sniegtā kompetence tika izmantota ieinteresēto personu debatēs valsts līmenī. Dažkārt šīs ieinteresētās personas iztulkoja organizācijas “Finance Watch” publikācijas savas valsts valodā.

Apsekojuma respondenti novērtēja organizācijas “Finance Watch” komunikācijas darbību kvalitāti kā augstu, un jo īpaši tās apkārtraksts tika novērtēts kā lietderīgs. Pārskata periodā organizācija “Finance Watch” publicēja 51 paziņojumu presei. Apsekojuma respondenti uzskatīja, ka ar paziņojumiem presei tiek efektīvi informēti patērētāji. Sociālajos plašsaziņas

līdzekļos organizācija “Finance Watch” kopīgoja saturu un reaģēja uz dažādu jomu tematiem, piemēram, saistībā ar klimata pārmaiņām un Covid-19 uzliesmojumu. Tās sociālo un tiešsaistes plašsaziņas līdzekļu lietojums tika novērtēts kā īpaši efektīvs, šādi tika sasniegta plašāka auditorija nekā citu līdzīgu organizāciju publiskotajam saturam. Organizācijas sekotāju skaits sociālajos plašsaziņas līdzekļos laikposmā no 2017. gada līdz 2019. gadam būtiski palielinājās, un salīdzinājumā ar citām līdzīgām organizācijām organizācijai “Finance Watch” pašlaik ir liels sekotāju skaits (sociālajā platformā *Facebook* tai ir 21 000 sekotāju, bet platformā *Twitter* — 10 750 sekotāju). Turklāt tās komunikācijas potenciāls palielinājās, jo tika izveidota jauna tīmekļa vietne. Papildus tam organizācijas “Finance Watch” darbs ir ļoti plaši atspoguļots starptautiskajos plašsaziņas līdzekļos — laikposmā no 2017. gada līdz 2019. gadam tā pieminēta 374 starptautiskās preses rakstos.

Kopumā pētījums parādīja, ka organizācijas “Finance Watch” darbības rezultāti visumā tiek uzskatīti par kvalitatīviem, tostarp Eiropas iestāžu amatpersonu, “Finance Watch” dalībnieku un citu ieinteresēto personu vidū.

Lietderība

Pētījums parādīja, ka novērtēšanas periodā organizācijas “Finance Watch” izmaksu un tiešo rezultātu attiecība bija relatīvi stabila. Laikposmā no 2017. gada līdz 2018. gadam sakarā ar izdevumu palielinājumu kompetences, politikas analīzes, interešu aizstāvības un sabiedrisko lietu jomā palielinājās tiešo rezultātu daudzums (piemēram, ziņojumu, brīfingu, referātu, atklāto sēžu, intervences pasākumu un videomateriālu skaits). Citās jomās, piemēram, komunikācijas jomā, izmaksu un tiešo rezultātu attiecība arī bija relatīvi stabila, kas norāda uz to, ka tika saglabāts līdzvērtīgs lietderības līmenis.

Laikposmā no 2018. gada līdz 2019. gadam nedaudz palielinājās organizācijas izdevumi komunikācijas jomā. Salīdzinājumā ar 2018. gadu 2019. gadā palielinājās īstenoto komunikācijas darbību skaits (piemēram, pasākumi, paziņojumi presei un jaunas tīmekļa vietnes ieviešana), kas norāda uz augstāku lietderību komunikācijas jomā.

Organizācija “BETTER FINANCE”

Efektivitāte

Organizācija “BETTER FINANCE” informēja politikas veidotājus par finanšu pakalpojumu galalietotāju viedokli, sniedzot atbildes sabiedriskās apspriešanās, piedaloties ekspertu grupu darbā, sastādot nostājas dokumentus un piedaloties diskusijās ar dažādām interešu grupām. Pārskata periodā organizācija “BETTER FINANCE” nodarbojās ar finanšu patērētājiem aktuālu tematu plašu klāstu. 2017. gadā organizācija “BETTER FINANCE” pievērsa ievērojamu uzmanību darbam ar pensiju uzkrājumu un automatizēto ieguldījumu jautājumiem¹³. 2018. gadā

¹³ Ieguldīšana saskaņā datorprogrammas sniegtiem ieteikumiem, pamatojoties uz tādu klienta informāciju kā vecums, algas lielums un riska tolerance.

cita starpā tā koncentrējās uz tematiem, kas bija saistīti ar ieguldītāju un finanšu pakalpojumu lietotāju aizsardzību un atbilstību noteikumiem par komplektētu privāto ieguldījumu un apdrošināšanas ieguldījumu produktu pirmslīguma stadijā atklājamo informāciju. 2019. gadā organizācija “BETTER FINANCE” strādāja ar tādiem tematiem kā kolektīva tiesiskā aizsardzība, FITD II, PEPP, *PRIIP*, PVKIU, direktīva “Maksāspēja II”, AID, AKUI, kapitāla tirgu savienība, ilgtspējīgs finansējums (taksonomija, ekomarķējums) un digitālās finanses.

Šo trīs gadu laikā organizācija “BETTER FINANCE” demonstrēja īpaši augstu efektivitāti. Piemēram, tā sniedza atbildes teju 70 apspriešanās. Šīs sabiedriskās apspriešanas ietvēra plašu tematu loku, īpaši ieguldītājiem aktuālus tematus. Piemēram, 2017. gadā organizācija “BETTER FINANCE” sniedza atbildi EVTI rīkotajā apspriešanās par FITD pārvaldības prasībām un apspriešanās par prospekta formātu un saturu. 2018. gadā organizācija “BETTER FINANCE” cita starpā sniedza atbildi uz EUI kopīgās apspriešanas dokumentu par grozījumiem *PRIIP* PID¹⁴ un Komisijas atbilstības anketu par vides, sociālās un pārvaldības (VSP) informācijas izpaušanu. 2019. gadā tā sniedza atbildi EVTI rīkotajā apspriešanās par ilgtspējas risku un faktoru integrēšanu PVKIU direktīvā un AIFPD¹⁵. Tāpat organizācija “BETTER FINANCE” sniedza atbildes ilgtspējīga finansējuma un digitālo finanšu jomas apspriešanās, piemēram, Komisijas rīkotajā apspriešanās par digitālo risinājumu un efektīvas pārrobežu darbības noteikumiem, kā arī EBI¹⁶ apspriežu dokumenta apspriešanās par tās pieeju finanšu tehnoloģijām un atbildot uz augsta līmeņa ekspertu grupas ilgtspējīga finansējuma jautājumos aptaujas anketu. Respondenti norādīja, ka organizācija “BETTER FINANCE” sniedz informāciju par tehniskajiem jautājumiem patērētājiem un galalietotājiem viegli saprotamā veidā. Turklāt šo trīs gadu laikā organizācija “BETTER FINANCE” izstrādāja vairāk nekā 15 nostājas dokumentus.

Tāpat organizācija “BETTER FINANCE” turpināja piedalīties un sniegt ieguldījumu ekspertu grupu apspriedēs, piemēram, Eiropas Komisijas Finanšu pakalpojumu lietotāju grupas, EBI Banku nozares ieinteresēto personu grupas, augsta līmeņa foruma par kapitāla tirgu savienību un EAAPI PEPP ekspertu grupas apspriedēs. Pārskata periodā tās līdzdalība ekspertu grupu darbā¹⁷ ir mazliet palielinājusies. Organizācija “BETTER FINANCE” 2017. gadā pildīja funkcijas astoņās ekspertu grupās, 2018. gadā — astoņās, bet 2019. gadā — 10 ekspertu grupās. Tāpat tā tika uzaicināta uzstāties ar uzrunām vairākās sēdēs, piemēram, Eiropas Parlamenta sēdē par PEPP priekšlikumu.

Papildus politikas analīzes un apspriežu dokumentiem organizācija “BETTER FINANCE” izstrādāja vairākus visaptverošus pētījumu pārskatus (2017. gadā — četrus, 2018. gadā — septiņus, bet 2019. gadā — sešus), identificējot patērētājiem un finanšu pakalpojumu

¹⁴ Komplektētu privāto ieguldījumu un apdrošināšanas ieguldījumu produktu (*PRIIP*) pamatinformācijas dokumenti (PID).

¹⁵ Alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku direktīva (AIFPD).

¹⁶ Eiropas Banku iestāde.

¹⁷ Šis skaitlis ietver organizācijas “BETTER FINANCE” pārstāvju dalību ekspertu grupās. Tas neietver organizācijas “BETTER FINANCE” dalīborganizācijām piederošo ekspertu iespējamo dalību ekspertu grupās, ja vien tie nelīdzdarbojās tajās “BETTER FINANCE” pārstāvja statusā.

galalietotājiem aktuālos jautājumus. Piemēram, 2017. gadā tā nāca klajā ar automatizētām konsultācijām¹⁸ un pensiju uzkrājumiem veltītām publikācijām. Turklāt tā publicēja ziņojumus par ieguldītāju aizsardzības jautājumiem, un uz tiem reaģēja Eiropas Parlaments — jo īpaši uz referātu par finanšu produktu maldinošu pārdošanu. 2018. gadā organizācija “BETTER FINANCE” publicēja pētījuma pārskatu “*Atbilstība fondu darbības rādītāju atklāšanas prasībām*”, kurā tika pārbaudīta izvēlētu PVKIU fondu, kas iegulda akcijās, ieguldītājiem paredzētās pamatinformācijas dokumentu (IPPD) atbilstība.

Lai sasniegtu mērķi labāk informēt patērētājus, tika īstenotas kampaņas un pasākumi un sagatavoti paziņojumi presei. Laikposmā no 2017. gada līdz 2019. gadam organizācija “BETTER FINANCE” publicēja vairāk nekā 70 paziņojumus presei, sniedzot informāciju par ieguldītājus un finanšu pakalpojumu galalietotājus ietekmējošās Eiropas līmeņa politikas un regulējuma attīstību. Atbalsta saņēmējs nodrošināja saikni ar finanšu un vispārējo presi, publicējot pieaugošu skaitu paziņojumu dažādās valodās.

Šo trīs gadu laikā organizācija “BETTER FINANCE” sarīkoja vidēji astoņus pasākumus gadā (piemēram, starptautiskas konferences un preses konferences) ar pastāvīgi pieaugošu apmeklētāju skaitu. Piemēram, 2019. gadā organizācija “BETTER FINANCE” un “CFA Institute” kopīgi rīkoja starptautisku konferenci par cenu un kvalitātes attiecības ilgtspēju. Organizācijas “BETTER FINANCE” darbs ticis plaši atspoguļots starptautiskajos plašsaziņas līdzekļos — laikposmā no 2017. gada līdz 2019. gada tā pieminēta 296 starptautiskās preses rakstos.

Organizācija “BETTER FINANCE” 2019. gada sākumā nāca klajā ar savu jauno tīmekļa vietni, kas piedāvā tās apmeklētājiem draudzīgāku saskarni un iespējas vieglāk piekļūt svarīgākajai informācijai. Tāpat tā apkārtraksta veidā informēja savus dalībniekus un ieinteresētās personas par jaunākajām norisēm likumdošanas un regulējuma jomā.

Pētījums norādīja, ka organizācijas “BETTER FINANCE” klātbūtne sociālajos plašsaziņas līdzekļos bija relatīvi zema (salīdzinājumā ar līdzīgām organizācijām). Organizācijas “BETTER FINANCE” sociālo plašsaziņas līdzekļu kontiem ir ierobežots, taču pieaugošs sekotāju skaits (452 sekotāji platformā *Facebook* un 1340 sekotāju platformā *Twitter*).

Lietderība

Tāpat pētījumā tika analizēti organizāciju tiešie rezultāti, vērtējot tos kvantitatīvi un kvalitatīvi, un tika secināts, ka organizācija “BETTER FINANCE” rada stabilu tiešo rezultātu daudzumu. Kopumā trīs gadu laikā bija novērojams vispārējs aktivitātes pieaugums izpratnes palielināšanā, informācijas izplatīšanā un izglītošanas un apmācības nodrošināšanā finanšu jomā. Laikposmā no 2017. gada līdz 2019. gadam organizācija “BETTER FINANCE” uzlaboja savu citu darbību (piemēram, pētniecības un interešu aizstāvības) izmaksu un tiešo rezultātu attiecību.

¹⁸ Datorprogrammas sniegti finansiāli ieteikumi, kuru pamatā ir tāda klienta informācija kā vecums, algas lielums un riska tolerance.

No 2018. gada līdz 2019. gadam palielinājās izdevumi izpratnes veicināšanai, informācijas izplatīšanai un izglītošanai un apmācībai finanšu jomā. Tiešo rezultātu (piemēram, pasākumu un paziņojumu presei) skaita pieaugums norāda uz to, ka lietderība šajā jomā bija samērā stabila.

5. Secinājums

Novērtējums rāda, ka programmas mērķi visumā ir sasniegti.

Ticis sasniegts mērķis vēl vairāk pastiprināt patērētāju un finanšu pakalpojumu galalietotāju iesaistīšanos Savienības politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā. Organizāciju “Finance Watch” un “BETTER FINANCE” darbība ir bagātinājusi politikas debates. Abas organizācijas piedāvāja alternatīvu viedokli, kuru politikas veidotāji citādi varētu neuzzināt vai neņemt vērā. Abas organizācijas nodrošināja svarīgu specializēto kompetenci, sniedzot ieguldījumu sabiedriskās apspriešanās un piedaloties daudzu Komisijas un EUI ekspertu grupu darbā. Tās savu viedokli darīja zināmu politikas veidotājiem dažādos veidos (tostarp sēdēs, sanāksmēs, ar referātiem u. c.).

Mērķis informēt patērētājus un citus finanšu pakalpojumu galalietotājus par finanšu nozares regulējuma aktuālajiem jautājumiem ticis vispārēji sasniegts. Abi atbalsta saņēmēji ir nodrošinājuši patērētāju informētību, rīkojot kampaņas, sniedzot paziņojumus presei utt.

Joprojām ir nepieciešama ar nozari nesaistītu ieinteresēto personu interešu aizstāvība ES līmenī, lai nodrošinātu patērētāju un galalietotāju interešu aizsardzību.

Ievērojot atkarību no ES finansējuma, organizācijas “Finance Watch” un “BETTER FINANCE” nespētu nodrošināt finanšu pakalpojumu lietotājiem tāda paša līmeņa atbalstu bez ES finansējuma un tādējādi nespētu līdzvērtīgi pārstāvēt patērētāju intereses. Ja šīm divām organizācijām netiktu sniegtas ES dotācijas, arī citas ES organizācijas nespētu paveikt šo darbu. Tādēļ ES finansējums arī turpmāk ir nepieciešams, lai palielinātu patērētāju dalību ES politikas veidošanā finanšu pakalpojumu jomā.

Bez “Finance Watch” un “BETTER FINANCE” pašlaik ES līmenī nav alternatīvu organizāciju, kuras nodarbotos ar līdzīgu klāstu finanšu pakalpojumu jomas tematu līdzīgā dziļumā.